

こんなときどうする？
日本の小学校生活に関する **Q&A** 集
— ウクライナの子どもたちとその保護者のために —
ウクライナ語版

Що робити в
таких випадках?

**Збірник питань та
відповідей про
навчання у японській
молодшій школі.**

Для батьків українських дітей

Зміст

Тривалість навчання у школі та іспити	1
Процес вступу до школи	2
Речі, які необхідно взяти з собою до школи	3
Дорога до школи і зі школи	6
Одяг	7
Обід	9
Домашнє завдання, тести	11
Зв'язок з вчителем	13
Як порадитися зі школою (вчителем)	15
Коли доводиться пропустити школу	16
Вихідні у школі	19
Шкільні заходи	21
Мовна підтримка	29
Про РТА	31
Організація з позакласного нагляду та виховання учнів	32
Про булінг	34
Інше про шкільне життя	35
Запитаймо пані Тимошенко!	39
Додаток 1: частовживані слова	43
Додаток 2: речі, що використовують у школі	47
Додаток 3: контрольний список ознак булінгу.	51
Додаток 4: Список питань	53

Тривалість навчання у школі та іспити

Q Скільки років триває навчання у школі?

Молодша школа

6 років.

Середня школа

3 роки.

Старша школа

3 роки.

Університет

4 роки.

Q Коли починається новий навчальний рік?

Навчальний рік починається у квітні.

Q При вступі до школи необхідно щоразу здавати іспит?

Для вступу в молодшу і середню школу здавати іспит не потрібно, але для вступу в старшу школу і університет необхідно здавати іспит. Для переходу на наступний навчальний рік іспит не потрібен.

Процес вступу до школи

Q Я турбуюсь про процес прийому дитини до школи. Що мені робити?

З мерії Вам надійдуть деталі про процес вступу. Як слід їх прочитайте та підготуйте все необхідне.

Більш детальну інформацію Ви можете дізнатись, прочитавши «Посібник з вступу до японських шкіл» видавництва Міністерства освіти, культури, спорту, науки і технологій (с.16) .

Завантажити ➡

Державний орган, який керуватиме процесом вступу

Мерія або органи місцевого самоврядування, такі як районна адміністрація чи міська рада.

Якщо Вам **не** прийшов «Довідник з вступу», Ви хвилюєтесь про процес вступу або не володієте певною інформацією, Ви можете прийти до органу управління Вашого району і домовитись про консультацію.

У разі переїзду посеред навчального семестру

Обов'язково повідомте школу, в яку наразі ходить Ваша дитина, про зміну адреси проживання.

Якомога швидше повідомте школу про переїзд.

У школі Вам розкажуть про необхідні процедури.

Речі, які необхідно взяти з собою до школи

Q Які речі дітям необхідно взяти з собою до школи?

До школи варто принести речі, які в подальшому будуть використовуватись під час навчання (шкільне приладдя).

Підручники

В молодшій та середній школі підручники безкоштовні, їх видає школа.

Все інше необхідне шкільне приладдя перераховане на с.47 (додаток 2).

Купівля всіх необхідних речей в новому стані може стати важким ударом по бюджету родини, тож подумайте про можливі способи заощадити. Звичайно, старші діти можуть поділитись з молодшими братами чи сестрами. Якщо Вам важко придбати нове шкільне приладдя, можете скористатись способами, зазначеними нижче.

Використати уживані речі

Уживані речі – це придатні для використання речі, якими раніше користувались старші діти в сім'ї чи знайомі. У школах може бути наявний відділ, що збирає уживані речі та перепродає чи надає їх учням. Будь ласка, запитайте про це у вчителя.

Використати орендовані речі

Залежно від школи чи необхідного Вам шкільного приладдя, у Вас, вірогідно, буде можливість взяти певні речі в оренду. Будь ласка, запитайте про це у вчителя.

Q Що робити, якщо вчитель сказав моїй дитині, що вона часто забуває речі?

Будь ласка, сформуйте звичку кожного дня, звіряючись з «розкладом» та «зошитом для зв'язку вчителя з батьками», готувати речі, необхідні для занять наступного дня.

Робіть це разом з дитиною.

時間割表 (じかんわりひょう) /джікан варіхьо:/ «розклад уроків» –

	月	火	水	木	金
1	国	算	理	国	算
2	算	理	国	算	理
3	体	算	家	理	国
4	社	理	家	理	体
5	国	算	理	国	算
6	音楽	美術	家庭科	音楽	美術

РОЗКЛАД УРОКІВ

це таблиця, в якій зазначено заплановані на тиждень заняття та час їх проведення. Розклад також буде вивішений у класі.

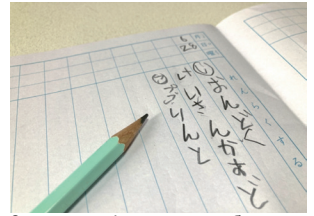
Назви занять часто записуються скорочено, тож у випадку, якщо ви не розумієте що написано у розкладі, перепитайте у вчителя.

連絡帳 (れんらくちょう) /ренракучьо:/

«Зошит для зв'язку вчителя з батьками» –

це зошит, що використовується для підтримки зв'язку між дитиною, її батьками та вчителем.

Зошит для зв'язку вчителя з батьками.

У школі діти записують до зошита інформацію про речі, які їм знадобляться наступного дня. Туди також вноситься інформація про зміни у розкладі чи інші екстрені повідомлення. Тож, будь ласка, перевіряйте його кожного дня

Дитина не вміє писати, тому не може записати у зошит для зв'язку те, що їй каже вчитель.

Додаток для перекладу не може розпізнати того, що написала дитина.

У зошиті для зв'язку інформація записується вертикально і використовуються спрощені форми ієрогліфів, тому розібрати що там написано іноземцям може бути особливо важко.

Ви можете попросити вчителя диктувати вашій дитині завдання повільніше і зрозуміліше або домовитись, щоб він заповняв зошит для дитини, доки та не навчиться добре писати. Порадьтеся зі школою і вчителем щодо можливості отримувати додаткову підтримку.

Q Яким має бути шкільний рюкзак?

У молодших класах здебільшого використовують шкільний портфель – ランドセル (らんどせる) / рандосеру/.

Рандосеру використовується лише протягом молодшої школи. У середній школі ним не користуються.

На ряду з портфелем, для того щоб принести до школи речі, може стати в нагоді сумка. Будь ласка, обирайте зручну у користуванні модель та доречний для школи дизайн. Також, Вам можуть знадобитись сумка-мішок для спортивної форми та сумочка для коробки з обідом тощо (деталі на с 10 (Мішечок для обіду), а також на с. 39).

Q Чи можна приносити до школи напої?

Давайте дитині з собою пляшку з водою чи чаєм.

Q Чи можна приносити до школи солодощі, снеки і таке інше?

До школи не можна приносити солодощі, снеки і таке інше.

Дорога до школи і зі школи

Q Я турбуюсь, що дитина мусить самотійно йти до школи. Як впевнитись, що її похід до школи буде безпечним?

Учні більшості молодших шкіл, що живуть поруч, збираються у групи та разом йдуть до школи.

Це називається 集团登校 (しゅうだんとうこう)

Це називається 集团登校 (しゅうだんとうこう) /шю:дан то:ко:/
– «груповий похід до школи».

Крім того, вздовж маршруту до школи стоять батьки й опікуни, мешканці району, та стежать за безпекою дітей.

Якщо ви переживаєте, що Ваша дитина пораниться, чи є інші причини, через які ви хвилюєтеся про її безпеку на шляху до школи, Ви можете провести її особисто.

Якщо у Вашій школі немає груп дітей

що об'єднуються для походу на заняття, Ви можете запропонувати своїй дитині ходити до школи з друзями, що живуть поруч.

Використовуйте маршрут до школи.

У Японії, щоб забезпечити безпеку дітей, дорога від дому до школи є чітко визначеною. Її називають 通学路 (つうがくろ) /цу:гакуро/ – «маршрут до школи».

Будь ласка, впевніться, що дитина чітко слідує визначеному маршруту від дому до школи та навпаки.

У школі обов'язково видають карту маршруту до школи. Дотримуйтеся саме цього маршруту, він найбезпечніший.

Ми рекомендуємо Вам разом з дитиною пройти разом по маршруту, запам'ятати дорогу та потренуватись перед початком занять у молодшій школі.

Q Як одягнути дитину до школи?

Школи без чітко визначених одягу та взуття

У таких школах одяг та взуття можна вільно обирати.

Тож підготуйте речі, в яких буде зручно навчатися, ходити до школи та рухатись.

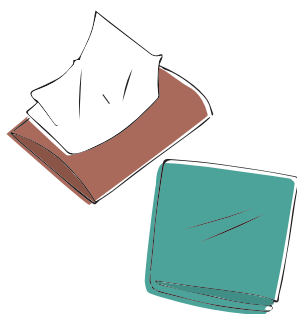
Школи з чітко визначеними одягом та взуттям

Такий одяг називається 制服 (せいふく) /сеіфуку/ «шкільна форма».

Є літня і зимова шкільні форми, тому необхідно купити обидві.

Також буває, що школа визначає колір та форму взуття.

Крім того, будь ласка, прищепіть дитині звичку завжди брати з собою рушничок чи серветки.

Q Я чув, що у школі учні перевзуються. Це правда?

Так, серед японських шкіл, є ті, що вимагають змінити взуття при вході до будівлі.

Учні взувають 上履き (うわばき)、上靴 (うわぐつ) /увабакі, увагуцу/ «капці для приміщень» (досл. «верхнє взуття») – спеціальне взуття, в якому ходять у шкільних приміщеннях.

увабакі, увагуцу

У спортзалі

Окрім цього є школи, в яких, при вході до спортзалу, необхідно перевзуватись у 体育館シューズ (たいいくかんしゅーず) /тайікукан шю:зу/ «кросівки для спортзалу».

Я здивувалася, коли побачила скільки у японській молодшій школі треба взуття. В українських школах учні зазвичай не перевзуються, а ходять у вуличному взутті. Діти самі прибирають всередині школи, тому я подумала, що зміна взуття має сенс.

下駄箱 (げたばこ)、靴箱 (くつばこ) /гетабако, куцубако/ - Місце, де школярі й відвідувачі школи перевзуються у шкільне взуття.

Коментар українки А

Q Що таке комплексний шкільний обід?

給食 (きゅうしょく) /кю:шьоку/
«комплексний шкільний обід» – обід,
який готує для дітей школа.

Меню складається щомісячно.

Q У моєї дитина алергія. Я переживаю, чи немає в складі обідів продуктів, які вона не може їсти.

У школі роздають меню комплексних обідів. Перевірте склад страв, які там зазначені.

Якщо ваша дитина зовсім не може їсти комплексні обіди, зверніться за порадою до вчителя.

В залежності від ситуації вам можуть надати особливу підтримку.

Q Чи може дитина самостійно вибирати страви, які входитимуть до комплексного обіду?

Ні, не може.

Щоб забезпечити здорове харчування дітей, меню комплексних шкільних обідів створюється на основі порад експертів. Одним з важливих завдань комплексних обідів є навчити дитину цінувати їжу і з'їдати все до кінця. Тому батьки також мають слідкувати за тим, щоб дитина як слід їла комплексний обід.

Q Де та яким чином учні обідають?

У більшості шкіл учні обідають у своєму класі.

- Діти їдять за тими самими партами, за якими навчаються.
- Вони їдять разом зі своїми однокласниками та класним керівником.

Q Я не хочу платити за шкільні обіди, тому вони мені не потрібні.

Шкільні обіди розроблені як частина системи, що покликана забезпечити здоров'я дітей. Тому відмова від шкільних обідів з причин на кшталт: «Я не хочу платити за обіди, тож не буду їх їсти» не розглядається.

Про чергових по обідам

«Чергові по обідам» 給食当番(きゅうしょくとうばん) /кю:шьоку то:бан/) – це учні, які не лише їдять шкільні обіди, а й допомагають у підготовці до них.

У більшості шкіл чергові міняються кожного тижня.

Речі, які використовують чергові по обідам

Фартух, шапочка, маска.

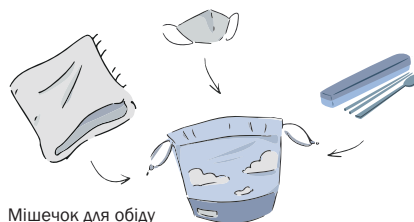

Фартух чергового

Речі, необхідні під час обідів

мішечок для обіду (всередині мають лежати серветка-підкладка, палички, ложка).

Тарілки для супу та рису є у школі. Їх можна не приносити.

Мішечок для обіду

Їдальня. Приготування обідів.

Чергові по обідам йдуть до їдальні отримувати обіди.

Q Вчитель зробив зауваження, що моя дитина часто забуває виконувати домашнє завдання. Що я можу зробити?

Коли дитина повертається додому зі школи, запитуйте її про домашнє завдання.

У школі дитина записує домашнє завдання в зошит для зв'язку. Перевіряйте його разом з дитиною.

Перевіряйте, чи дитина як слід виконує домашнє завдання.

Якщо у Вас виникають труднощі з розумінням написаного в зошиті для зв'язку, або ж Ви не знаєте, як виконати вправу чи зіткнулись з іншими проблемами, порадьтесь з вчителем.

- Якщо не виконувати домашнє завдання, дитина недостатньо розумітиме шкільний матеріал і в майбутньому в неї виникнуть проблеми.
- Також, на час довгих вихідних (літні та зимові канікули) задається домашнє завдання.
- Про те, як проводити довгі канікули, на с. 19

Мати перевіряє домашнє завдання дитини.

Q Я не вмію читати японською, тому мені важко допомогти дитині з домашнім завданням. Що слід зробити?

Під час зустрічі з вчителем запитайте про те, чи вдається Вашій дитині виконання домашніх завдань. Якщо ні, то порадьтеся, чи не міг би вчитель допомогти вашій дитині з виконанням домашнього завдання індивідуально.

Також, у деяких містах наявні класи, створені волонтерами задля підтримки іноземних дітей у навчанні, допомоги їм з виконанням домашніх завдань. Спробуйте запитати про наявність даної допомоги у служб підтримки вашого району, асоціацій з міжнародного співробітництва тощо.

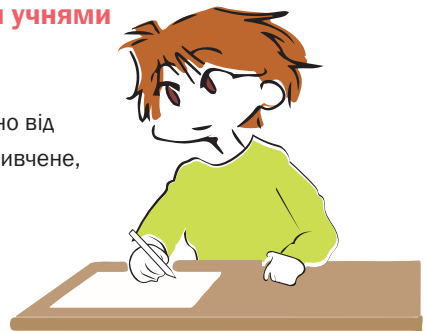
Тести

Q Коли проводиться тестування рівня знань? Чи важливі оцінки за тести?

В молодшій школі класний керівник, орієнтуючись на перебіг навчального процесу, самостійно вирішує коли та які тести проводити.

Тестування рівня знань ставить за мету перевірку рівня розуміння та засвоєння учнями пройденого матеріалу.

В Японії учні переходять в наступний клас незалежно від оцінок, однак, щоб перевірити, чи розуміє дитина вивчене, перевіряйте які бали вона отримує.

Q Як я отримуватиму повідомлення зі школи?

Шкільний застосунок

Інформація надсилається у шкільний застосунок. Перевіряйте повідомлення у телефоні.

Якщо Ви бачите повідомлення, однак не можете читати японською чи натрапили на важкі речення.

Скористайтесь функцією перекладу, наявною в застосунку. Ви також можете використати спеціальні додатки для перекладу (Google Перекладач чи deepl).

Якщо Ви не знаєте як зареєструватись у застосунку чи як ним користуватись.

Зверніться до знайомих чи вчителя.

Роздруківки

Діти приносять роздруківки, які їм роздали у школі. Будь ласка, читайте їх.

Якщо Ви не розумієте, які з роздруків важливі.

Попросіть вчителя позначити важливі аркуші червоною печаткою чи спеціальною позначкою.

Якщо Ви не можете читати японською або речення занадто складні.

- Запитайте, що там написано в дитини чи у знайомих, які добре знають японську.
- Поясніть вчителю ситуацію і попросіть про додаткову підтримку, наприклад, щоб він зв'язувався безпосередньо з Вами.
- Використовуйте смартфон та додатки для перекладу.

Зошит для зв'язку вчителя з батьками

Діти кожного дня заповнюють зошит зворотного зв'язку між вчителем та батьками. У цьому зошиті зазначені повідомлення зі школи. Перевіряйте ці повідомлення щодня.

Також, якщо батьки хочуть запитати щось у вчителя, то можуть написати йому в зошит для зворотного зв'язку. Якщо ви не вмієте писати японською, можете написати латинськими літерами.

(Детальніше про зошит зворотного зв'язку на с. 4)

Наприклад, коли дитина погано почувається і не може відвідувати урок фізкультури, батьки пишуть у зошит для зв'язку причину невідвідування уроку, а дитина покаже цей запис вчителю.

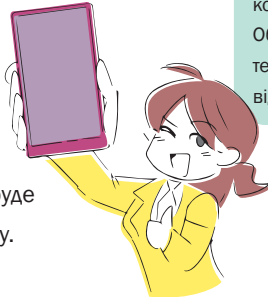

Зв'язок по телефону

Якщо в школі дитина

- сильно пораниться
- погано почувається
- стане жертвою знущань

та інша важлива інформація буде передана батькам по телефону.

Внесіть номер телефону школи до Ваших контактів.

Обов'язково відповідайте, якщо Вам телефонують зі школи. Якщо Ви не змогли відповісти, обов'язково передзвоніть.

Інше

Планшети, які видає школа, і таке інше.

В Україні, якщо дитина не виконує домашнє завдання та часто забуває речі, в кінці навчального семестру вчитель пише коментарі. В Японії у таких випадках вчитель може подзвонити дитині додому, що для українських батьків може виглядати, як терміновий дзвінок та стати причиною здивування.

Коментар українки Т

Як порадитися зі школою (вчителем)

Q Чи матиму я можливість поговорити з вчителем про дитину?

Так. Є багато можливостей поспілкуватись з вчителем. Нижче зазначені деякі з них. Ви можете обрати підходящий спосіб, у залежності від того наскільки Ви поспішаєте, чи наскільки серйозною буде розмова.

- Візит вчителя до Вас додому (1 раз на рік);
- Індивідуальне спілкування вчителя та батьків у школі (тет-а-тет, 1-2 рази на рік);
- Спілкування вчителя та батьків усіх учнів класу (батьківські збори) (1-2 рази на рік);
- Розмова по телефону: якщо є проблеми або щось ніяк не можете зрозуміти.

Якщо Ви не впевнені у своїх мовних здібностях, Ви можете звернутися до наявної системи підтримки.

Q Мені випала нагода поспілкуватись зі шкільним вчителем. Чи є людина, яка могла б допомогти з перекладом?

Так. Школа викличе людину для перекладу. Заздалегідь порадьтесь з вчителем. Перекладач надається безкоштовно.

- Під час важливих розмов, щоб рідною мовою чітко почути предмет розмови та мати здатність звернутися за порадою чи попросити надати пояснення, потурбуйтеся, щоб Вам надали людину, яка буде перекладати.
- Однак, можливо, перекладач не знайдеться одразу. Коли дізнаєтесь, хто став класним керівником Вашої дитини, попередьте його, що Вам знадобиться перекладач для розмов.

Коли доводиться пропустити школу

Q Зранку виявилось, що дитина погано себе почуває. Що робити?

Рішення йти чи не йти до школи дитині приймають батьки.

- Поміряйте температуру.
- Поспостерігайте за станом дитини.

Залишити дитину вдома.

Піти до лікарні, а тоді до школи (з запізненням).

Батьки мають зв'язатися зі школою.

У лікарні можуть заборонити відвідування школи до повного одужання. Наприклад, у випадку вірусного захворювання. За деталями зверніться до шкільного медпрацівника чи лікаря у лікарні.

Q Що робити, якщо Ви вирішили не пускати дитину до школи?

Зателефонувати до школи.

Використати шкільний застосунок.

Q Чи можна пропускати школу без попередження?

Пропускати школу без попередження не можна.

Пропуск без попередження завдасть незручностей вчителю.

Постарайтеся не пропускати школу і не запізнюватися, окрім як з поважних причин.

Поважні причини:

- Погане самопочуття
- Хвороба
- Смерть близьких родичів (батьки, брати та сестри, бабусі та дідусі)

Окрім цього, будь ласка, попросіть вчителя повідомити Вас про необхідну підготовку до наступного навчального дня.

З самого ранку перещить дощ та дме сильний вітер. Чи обов'язково йти до школи?

- Якщо зранку йде сильний дощ або дме сильний вітер, батьки мають прийняти рішення відправляти дитину до школи чи ні, базуючись на шкільних правилах.
- Перевірте шкільний застосунок і домашню сторінку школи.

* У квітні більшість шкіл роздає аркуші, на яких зазначено інструкції щодо відвідання школи за наявності 警報 (けいほう) /кейхо:/ «штормового попередження».

Приклади ситуацій

Попереднього дня передбачається, що наступного дня оголосять попередження.

Від школи буде попередження, що наступного дня занять не буде.

Попередження оголосили перед тим, як йти до школи.

Залишайтеся вдома. Якщо попередження було оголошене до певного часу, вважається, що школа в той день відміняється. Цей час відрізняється залежно від району.

Попередження оголосили під час уроків.

Дитина залишається в школі. Уроки продовжуються.

Попередження оголошують по місту / селу або регіону.

Щоб дізнатись, у якому районі Ви мешкаєте, будь ласка, подивіться таблицю нижче.

Також, щоб перевірити чи не було повідомлено про значне погіршення погодних умов, Ви можете перевірити інформацію в інтернеті чи додатку прогнозу погоди, послухати повідомлення по телевізору, або зателефонувати за номером 177.

Табл. назв міст та районів

Назва району	Назва міста
Північний район Таджіма	Тойоока, Камі, Шін'онсен
Південний район Таджіма	Ябу, Асаго
Північний район Харіма і місто Тамба	Нішівакі, Така, Тамба, Тамба-Сасаяма
Ханшін	Кобе, Амагасакі, Нішіномія, Ашія, Ітамі, Такарадзука, Каваніші, Інагава, Санда
Північно-західний район Харіма	Камікава, Ічікава, Фукусакі, Сайо, Шісо
Південно-східний район Харіма	Акаші, Какоґава, Такасаґо, Інамі, Харіма, Мікі, Оно, Касай, Като
Південно-західний район Харіма	Хімеджі, Аґо, Аіоі, Каміґорі, Тацуно, Тайші
Аваджішіма (о. Аваджі)	Сумото, Аваджі, Мінамі-Аваджі

Коли я навчалася у школі, зі школи не телефонували, якщо без попередження пропустити один день. У разі хвороби, при одужанні необхідно було принести довідку від лікаря. Під час поганої погоди батьки часто самостійно приймали рішення не відпускати дитину до школи.

В Японії, у випадку хвороби необхідно **повідомити школу того самого дня**. В японських школах є правила, коли школу відмінюють під час тайфуну чи інших погодних катаклізмів, тому я думаю, що **варто як слід ознайомитись з правилами, встановленими школою**.

Коментар українки Т

Q Коли у школі вихідні дні?

Субота, неділя та державні свята

Табл. Державних свят

1 січня	Новий рік	5 травня	День дітей
2-й понеділок січня	День повноліття	3-й понеділок липня	День моря
11 лютого	День заснування держави	11 серпня	День гір
23 лютого	День народження імператора	3-й понеділок вересня	День шанування старших
приблизно 20 березня	День весняного рівнодення	приблизно 23 вересня	День осіннього рівнодення
29 квітня	День Шьова	2-й понеділок жовтня	День спорту
3 травня	День Конституції	3 листопада	День культури
4 травня	День зелені	23 листопада	День подяки за працю

День заснування школи

Є школи, які на честь дня заснування закладу роблять вихідний. В залежності від школи, в якій навчається Ваша дитина, день заснування може різнитись.

Компенсований вихідний

У випадку, коли шкільні події припали на суботу чи неділю, «втрачений» вихідний день може бути перенесений на окремо визначений день (часто це наступний навчальний день). Це називають 代休 (だいきゅう) /дайкю:/ «компенсація вихідного».

Про такі випадки Вас заздалегідь повідомлять через зошит зворотного зв'язку, роздруковки чи шкільний застосунок. Будьте обережними, щоб не прийти до школи у вихідний день.

Q Чи є у школі довгі вихідні?

Так. Це наступні три періоди:

- Літні канікули → кінець липня – кінець серпня
- Зимові канікули → період новорічно-різдвяних свят
- Весняні канікули → кінець березня – початок квітня

Q Як учні проводять довгі вихідні, такі як літні канікули тощо.

Якщо вдома знаходяться члени родини, канікули не відрізняються від звичайних вихідних

учні роблять домашнє завдання, гуляють з друзями на вулиці тощо.

Якщо членів родини вдома немає

будь ласка, спитайте у вчителя чи немає організацій, що наглядають за дітьми, наприклад, закладів з позакласного нагляду та виховання учнів (学童保育 [がくどうほいく] /гакудо:хоіку/).
(Детальніше про організації на сторінці 32)

Q Чи треба учням щось робити під час канікул?

На період літніх, зимових та весняних канікул задається домашнє завдання.

На початку наступного семестру вчитель збере домашнє завдання на перевірку.

Прищепіть дитині звичку виконувати вправи систематично, потрохи кожного дня.

У деяких школах на період літніх канікул можуть попросити виконати «вільне дослідження» (自由研究 [じゆうけんきゅう] /джію: кенкю:/).

Вільне дослідження – це домашнє завдання, під час якого дитина обирає цікаву їй тему і навчається шляхом проведення експериментів, виконання творчих проєктів або досліджень.

Q На що варто звернути увагу під час літніх канікул?

Щоб протягом літніх канікул не отримати тепловий удар, будь ласка, простежте, щоб дитина пила достатньо води та відпочивала.

Q Що таке вступна церемонія? Чи можуть батьки бути присутніми?

Вступна церемонія до закладу освіти – це святкова подія, організована для привітання учнів, що вступили до закладу й починатимуть 1-й рік навчання.

Батьки можуть взяти участь.

Q Що краще вдягти на вступну церемонію?

Одяг

Рекомендується вдягнути не повсякденний одяг, а вишуканий костюм чи плаття спокійних тонів. (Немає необхідності купляти дорогий одяг для церемонії) Однак, учні шкіл з визначеною формою одягу мусять вдягнути саме шкільну форму.

Взуття

Замість спортивного взуття чи кросівок, бажано взути охайне, класичне взуття.

Зачіска

Дівчатам:

можна заплести гарну зачіску з використанням простих аксесуарів.

Хлопцям:

сходити попередньо постригтися.

Q Що варто одягнути батькам?

Безпечним вибором для батьків стане одяг у діловому стилі (костюм, плаття).

(Немає необхідності спеціально купувати дорогий одяг)

Випускна церемонія

Q Що таке випускна церемонія? Чи можуть батьки бути присутніми?

Випускна церемонія – подія, що вітає учнів 6-го року навчання з випуском.

Батьки також можуть взяти участь.

Q Що краще вдягти на випускну церемонію?

Те саме, що і на вступну церемонію.

Церемонії початку та закінчення навчального семестру.

Q Що таке церемонія початку занять?

始業式 (しぎょうしき) /шіґьо:шікі/ – це церемонія початку занять у новому навчальному семестрі.

Припадатиме вона на квітень (1-й семестр), вересень (2-й семестр) та січень (3-й семестр).

Q Що таке церемонія завершення занять?

終業式 (しゅうぎょうしき) /шю:ґьо:шікі/ – це церемонія завершення занять у навчальному семестрі.

У 1-му семестрі вона відзначається у липні, в 2-му – у грудні й у 3-му – в березні.

(*Церемонію кінця занять у 3-му семестрі називають 修了式 (しゅうりょうしき) /шю:рьо:шікі/ «церемонія завершення навчального року».)

Q Чи можуть батьки відвідати ці церемонії?

Батьки не можуть відвідати ці церемонії.

Це досить прості церемонії, участь у яких беруть лише учні та вчителі. Також, діти можуть вдягнути повсякденний одяг.

Індивідуальна співбесіда, зустріч трьох, батьківські збори

Q Що таке індивідуальне спілкування, «неформальна зустріч трьох»?

Це зустріч, на якій батьки/опікуни спілкуються з класним керівником. Інколи в цій зустрічі може брати участь дитина. Тоді її називають 三者面談 (さんしゃめんだん) /санся мєндан/.

Про що розмовляють на таких зустрічах?

Під час особистої зустрічі з вчителем можна обговорити такі питання як: швидкість засвоєння матеріалу дитиною, її поведінку, стан здоров'я тощо. За цієї нагоди, батькам рекомендується розказати вчителю про поведінку дитини вдома, події, що викликали Ваше занепокоєння. Якщо Вас щось непокоїть і Ви хочете порадитися з учителем – це найкращий момент це зробити.

Я не можу розмовляти японською. Що мені робити?

Школа знайде для Вас перекладача. Завчасно порадьтеся про це з вчителем.

Q Що таке шкільні збори (батьківські збори)?

Це спосіб комунікації вчителя з батьками учнів. Зазвичай такі збори проводяться після батьківського дня. (Детальніше про батьківський день на сторінці 24)

- Під час батьківських зборів класний керівник повідомляє загальну інформацію стосовно поведінки в класі, шкільного життя учнів.
- Батьки можуть ставити запитання стосовно шкільного життя, висловлювати свою думку та висувати пропозиції тощо.
- Це важливий захід, що сприяє побудові взаємодії між сім'єю та школою, налагодженню спілкування між батьками.

Коли я вчилася у школі, майже не було можливості для спільних розмов між дітьми, батьками та вчителями, як це практикується в Японії. Батьки могли обмінятися з вчителем кількома словами, лише коли заводили чи забирали мене зі школи. Не було нагоди поговорити про подальший вступ до вищих навчальних закладів чи про те, що я хочу робити в майбутньому. Тому мені здається, що японська система спілкування батьків з вчителем дуже хороша.

Батьківський день

Що таке батьківський день?

Батьківський день – це день, протягом якого батьки та члени родини дитини спостерігають за ходом уроків.

Однак, зазвичай, триває він не цілий учбовий день, а лише певний визначений час.

Батьківський день

Мета заходу

Для батьків такий день стане чудовою можливістю краще зрозуміти дитину та систему освіти, для дитини – поділитись з батьками моментами шкільного життя та похизуватись результатами навчання. Можливо, цей захід також посприє підвищенню мотивації дитини.

Час проведення

Як правило, його проводять раз на 1-й, 2-й та 3-й навчальні семестри.

Одяг

- Одяг, в якому батьки відвідують уроки протягом батьківського дня, не є визначеним.
- Немає необхідності вдягати речі ділового стилю, як під час церемоній вступу та випуску.
- Дитина може вдягнути речі, в яких зазвичай ходить до школи.

Вам можуть знадобитись капці (上履き [うわばき]) /увабакі/ «капці для приміщень» (досл. «верхнє взуття»), щоб ходити у шкільному приміщенні.

Візит вчителя додому

Що таке «візит вчителя додому»? Кажуть, вчитель прийде до нас додому...

Класний керівник приходить до дитини додому і розмовляє з батьками.

Протягом приблизно 15-ти хвилин ведеться розмова про шкільне життя дитини, її поведінку вдома тощо.

Мета візиту

- Поглиблення розуміння дитини
- Перевірка адреси на випадок надзвичайної ситуації
- Вчитель в жодному разі не приходить, щоб посварити дитину, чи роздивитись помешкання зсередини.

Час візиту

Зазвичай візит вчителя припадає на кінець квітня - початок травня, приблизно місяць від початку нового навчального року. Про нього Вас повідомлять заздалегідь.

Такий візит не потребує спеціальної підготовки страв чи напоїв.

Медичний огляд

Q Що таке медичний огляд (健康診断 [けんこうしんだん] /кенко: шіндан/ «медогляд»)? Хто і як проводитиме цей огляд?

Щороку дільничні лікарі перевіряють стан здоров'я дитини (як того вимагає закон). На основі результатів надаються рекомендації щодо лікування та поради для підтримки здорового розвитку дитини.

Позиції обстеження та аналізи

Зріст, вага, зір, слух, електрокардіограма, аналіз сечі, аналіз крові на туберкульоз тощо.

Спеціалісти

Лікар-терапевт, офтальмолог, отоларинголог, стоматолог

Що робити, якщо лікарі знайшли відхилення?

Якщо за результатами медогляду виникне потреба піти до лікарні, Вас повідомлять зі школи. Отримавши повідомлення, якомога швидше відведіть дитину до лікаря. **По завершенню обстеження в лікарні, обов'язково повідомте результати працівникам школи.**

День спорту

Q Я чула, що у школі проводиться 運動会 (うんどうかい) / ундо:кай/ «День спорту». Розкажіть про цей захід.

運動会 (うんどうかい) /ундо:кай/ «День спорту» – це день, присвячений змаганням з різних видів спорту, які проводяться на шкільному спортивному полі.

День спорту – це особливий урок, що покликаний з одного боку навчити дітей роботі в команді, а з іншого – продемонструвати результати занять з фізкультури та здоровий розвиток тіла.

Q Дитина каже, що не хоче брати участь у дні спорту. Чи можна його пропустити?

День спорту – це також урок, тому пропускати його без поважної причини не можна.

Усі учні беруть участь у дні спорту.

День спорту

Q Який одяг краще одягнути на день спорту і що треба взяти з собою?

Одягніть спортивне взуття (яке використовується під час уроків фізкультури).

Подробиці про речі, які слід принести, чи форму одягу тощо додатково повідомить школа, тож, будь ласка, перевіряйте зошит для зв'язку вчителя з батьками, роздруковки та шкільний застосунок.

Є школи, в яких учнів просять прийти до школи у спортивному одязі.

Q Чи можна прийти подивитися на день спорту?

Звісно! Приходьте і підтримайте дитину!

Діти старанно готуються до Дня спорту.

У деяких школах можна поїсти обід разом із сім'єю.

Шкільний концерт

Q Моя дитина гратиме у шкільному концерті. Чи можу я бути присутньою?

Так, батьки можуть відвідати концерт та насолодитись ним разом з дитиною. Тож не втрачайте можливості й прийдіть подивитись.

На шкільному концерті учні грають оркестром або ж виконують пісні. Готуючись до виступу, діти старанно репетирують. Якщо Ви не можете відвідати шкільний концерт через роботу або з інших причин, будь ласка, підтримайте дитину, побажавши їй гарно виступити.

Q Дитина каже, що не хоче йти на концерт. Можна дозволити їй не йти?

Концерт – це також урок, тому його не можна пропускати без поважної причини.

Інші культурні події

Q Є ще якісь культурні події, на які можна прийти подивитися?

Представлення навчальних досягнень старшими учнями, виставка художніх робіт тощо.

Перед заходом вас попередять зі школи.

Q У таких подіях участь батьків і дітей вільна?

Це один з уроків, тому участь дитини обов'язкова. За можливості, батькам теж варто брати участь.

Багато шкіл проводять такі культурні події восени.

Позакласне навчання

❓ Чи будуть учні виходити за територію школи?

Так, іноді уроки можуть проводитись за межами школи. Заняття такого типу називають 校外学習 (こうがいがくしゅう) /ко:гай гакушю:/ “позашкільним навчанням”.

- До таких навчань відносять: 遠足 (えんそく) /енсоку/ “шкільні екскурсії”, 社会見学 (しゃかいけんがく) /шякай кенгаку/ “дослідження суспільства”, 自然学校 (しぜんがっこう) /шідзен гацко:/ “школу життя на природі / школу виживання/ навчальний (шкільний) похід на природу”, 修学旅行 (しゅうがくりょこう) /шю:гаку рьоко:/ “шкільна поїздка” тощо.
- Під час позашкільних навчань іноді необхідно буде пересуватись потягом чи автобусом.
- Крім того, іноді на навчання буде необхідно прийти у спортивній формі, взяти з собою заздалегідь приготовлений обід або ж підготувати щось, у чому раніше не було потреби. Речі, які слід буде взяти, залежатимуть від місця проведення та типу події, тож, будь ласка, вчасно перевіряйте інформацію від школи (застосунок, роздруківки, зошит для зв'язку вчителя з батьками).
- У деяких школах попередньо збирають гроші на екскурсію.

Якщо Ви хвилюєтесь, будь ласка, попросіть вчителя надсилати Вам повідомлення раніше.

❓ Я хвилююся, чи зможу заплатити за шкільну екскурсію.

У багатьох школах гроші на екскурсію починають по-троху збирати ще коли учні навчаються у четвертому класі, бо заплатити всю суму за раз для багатьох буде важко. Якщо ви все одно переживаєте, порадьтеся з вчителем.

У мене немає зайвих грошей, тому заплатити буде важко...

Іноколи можна отримати грошову підтримку, тому порадьтеся щодо цього з вчителем.

Q Дитина розуміє японську в повсякденному житті, але їй важко розуміти заняття японською мовою.

Обов'язково порадьтеся про це з вчителем, щоб отримати підтримку.

Є школи, де надають таку підтримку.

- Іноземним дітям надається асистент чи окремий викладач, який підтримує їх у навчанні чи допомагає під час уроків.
- Також вчитель може забрати дитину в окремий кабінет і провести заняття спеціально для неї.

Q Я хотів би, щоб у дитини був викладач японської або помічник на уроках. Чи є така підтримка у школі?

Так. Як в префектурі Хьоґо, так і в місті Кобе, є система підтримки учнів. Перш ніж подавати заявку на отримання даної підтримки, порадьтеся з працівниками школи.

Щодо наявності інших організацій, запитайте вчителів, інших працівників школи або у мерії.

Підтримка, яку надає префектура Хьоґо

Кодомо табунка кьо:сеі сента: (子ども多文化共生センター) /

«Дитячий центр міжкультурної інтеграції»

Якщо маєте запитання

TEL: 0797-35-4537

Вебсторінка

Для іноземних дітей, що потребують підтримки у вивченні японської мови, даний центр відряджає «помічника з міжкультурної інтеграції» що розмовляє рідною мовою дитини. Відряджений працівник має допомогти дитині швидше звикнути до шкільного життя.

Підтримка, яку надає місто Кобе

Кодомо ніхон'го сапо:то хіроба (こども日本語サポートひろば)/

«Простір допомоги у вивченні японської мови для дітей»

Якщо маєте запитання

Ко:беші кьо:іку іінкай (神戸市教育委員会)/

«Комітет з питань освіти міста Кобе»

➡ TEL: 078-984-0708

Вебсторінка

Школа відправить помічника, який розмовляє рідною мовою дитини і може допомогти їй з японською мовою. Також, коли іноземна дитина переводиться до японської школи, їй проведуть тест на знання японської мови і складуть індивідуальний план.

Зверніться до мерії, щоб перевірити, чи немає у вашому місті інших подібних організацій.

Чи варто навчати дитину української мови?

Так, намагайтеся спілкуватися з дитиною українською мовою.

Причина:

Так можна зберегти безпроблемне спілкування в сім'ї.

Дитина зможе краще розуміти свою ідентичність.

Під час продовження навчання чи при виборі подальшого кар'єрного шляху можна буде використати свої знання мови.

Не хвилюйтеся про рівень японської мови Вашої дитини, розмовляйте вдома українською.

Для того, щоб навчитися говорити японською, дитині буде достатньо вже того, що вона ходить до школи. Але якщо не розмовляти з дитиною вдома українською, вона поступово почне забувати мову. **Якщо це станеться, ви не зможете як слід спілкуватися з дитиною.**

Для дитини, яка ходить до японської школи, дуже важливо розмовляти українською щодня і зникати до рідної мови.

Деякі початкові школи надають підтримку у вивченні японської мови для повсякденного життя, розумінні японської культури, адаптації до життя в Японії та збереженні рідної мови і культури. (Школи Центру вивчення та підтримки японської мови)

Q Мені прийшло повідомлення від РТА. Що це за організація?

«Організація батьків та вчителів» («РТА») – це об'єднання вчителів та батьків.

“РТА” – це абревіатура від англійської назви “Parent-Teacher Association”.

Як правило, до організації обирають представників серед батьків.

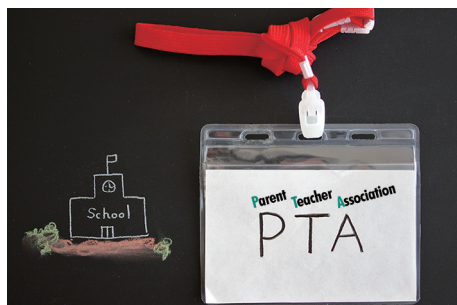
Q Чим займається РТА?

Цілі РТА

- сприяння здоровому розвитку дитини
- місцева діяльність для підтримки школи.

Останнім часом, зі збільшенням кількості злочинів, об'єктом яких виступає дитина, батьки та вчителі, що є членами РТА, об'єднались, щоб позмінно доглядати за учнями під час їх шляху до школи, а також у позашкільний час. Учасники організації також беруть участь у підготовці різноманітних заходів, наприклад, спортивних фестивалів.

Ви можете бути зайняті на роботі, проте участь в організації – це чудова можливість створити нові знайомства. Тож по можливості, доєднуйтеся до діяльності цієї організації.

Q Я чула про існування установ, що можуть доглянути за дитиною в позашкільний час. Хто може доєднатись?

Що таке “організація з позакласного нагляду та виховання”?

Це офіційні організації, де діти можуть безпечно провести час після уроків.

Батьки, яких через роботу чи з інших причин немає вдома, віддають дітей до організації з позакласного нагляду та виховання учнів 学童保育 (がくどうほいく) /гакудо:хоіку/.

Вік, до якого дітей приймають у ці організації, різниться залежно від закладу.

Q Яким чином можна вступити до організації з позакласного нагляду?

Необхідно попередньо подати заявку. Якомога раніше порадьтеся зі школою, мерією чи установою з позакласного нагляду за дітьми.

Q Чи необхідно платити за використання організації позакласного нагляду?

Участь дітей не є безкоштовною, однак плата за послуги закладу відрізнятиметься залежно від району та доходу батьків. Додатково уточнюйте інформацію у школі, установі чи інтернеті.

Q Де знаходяться ці організації?

Організації з позакласного нагляду та виховання учнів зазвичай знаходяться поруч або в межах шкільної ділянки.

Q Що там відбувається?

У них працюють вихователі, що відповідають за безпеку дитини, а також слідкують за виконанням домашнього завдання та визначають час для ігор, солодоців та снєків (дані установи НЕ проводять додаткові заняття.).

Q Ці організації мають вихідні?

Організації з позакласного нагляду та виховання учнів не працюють у неділю, святкові дні та у період новорічно-різдвяних свят (кінець грудня – початок січня).

Q Чи можна скористатися послугами такої організації тільки на період довгих канікул?

Не завжди, але інколи можна. Завчасно порадьтеся про це з вчителем чи організацією.

Як виглядає заклад всередині

Q Я хвилююсь, чи не виступає моя дитина об'єктом булінгу. Що робити?

Немає універсального способу виявити булінг, але є декілька методів як це зробити.

Запитати у вчителя про стан дитини.

Якщо вчитель помітив знущання над дитиною, він зателефонує батькам тієї дитини.

Даний збірник пропонує скористатись «Контрольним списком ознак булінгу (сторінка 51-52).

Q Моя дитина стала жертвою булінгу. Що робити?

Забезпечте дитину підтримкою. Перш за все, повідомте Вашого класного керівника та директора школи; порадьтеся з ними про Ваші наступні дії.

Окрім школи, Ви можете звернутись за порадою до інших установ.

ひょうごっ子 SNS 悩み相談窓口 / хьо:гокко SNS наямі со:дан мадогучі/ «Не переживайте проблему наодинці!»

Вебсторінка

**24 時間子供 SOS ダイヤル / ніджю: йон джікан кодомо SOS дайяру (По всій Японії, для будь-кого)
TEL: 0120-0-78310**

Вебсторінка

**チャイルドライン / чяірудо райн/Дитячий лайн
(для дітей віком 18 років і молодше)
TEL: 0120-99-7777**

Вебсторінка

Якщо вам важко розмовляти японською, порадьтеся зі знайомими, яким ви довіряєте.

Q У школі позичають книги?

Так, у школі є бібліотека. Там можна позичити книгу.

- Можна взяти книгу додому.
- Можна використовувати бібліотеку для навчання.
- Дбайливо ставтеся до бібліотечних книжок.
- Обов'язково повертайте книжки вчасно.
- Існують правила, яким треба слідувати, щоб взяти книгу додому. Будь ласка, зверніться за подробицями до працівників школи.

Бібліотека у молодшій школі (вхід)

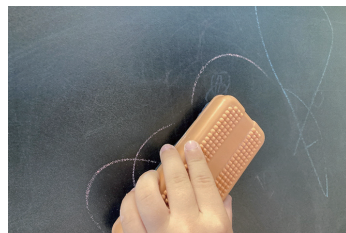
Бібліотека у молодшій школі (всередині)

Q Я чула, що у класі є учень, який витирає дошку, дає команду для привітання тощо. Розкажіть про нього.

Учня, відповідального за роботу такого роду, називають 日直 (にっちょく) /ніччюку/ «головний на день» (є також школи, в яких вживають 日番 (にちばん) /нічібан/ «черговий на день»). Це вчить дитину як слід виконувати роботу, яку їй задають.

Такі чергові змінюються щодня.

У їх обов'язки входить протирання дошки під час перерви, проголошення команди для привітання, а також записувати поведінку однокласників протягом дня тощо.

Чергова витирає дошку

Q Дитина стала «відповідальною за тварин». Що це таке?

Діти розподіляють між собою роботу в класі з метою зробити своє шкільне життя якомога повнішим і веселішим. Діти в класі розмовляють між собою і вирішують хто за що відповідає. Наприклад, відповідальний за тварин, за бібліотеку, за шкільну газету, за відпочинок.

Я думаю, що в Японії на дітей покладається досить велика відповідальність. Коли я навчалась в школі, починаючи з середньої школи ми чергували у класі. Під час чергування ми допомагали в їдальні, рахували присутніх і відсутніх і таке інше. Але це відрізнялося від чергових по обідам в Японії – ми просто розставляли тарілки з вже розкладеною на них їжею. Прибирання школи також не загально розповсюджене в Україні (принаймні, моя школа його не робила).

Коментар українки Т

Q Дитині стало погано в школі. Що робити?

У школі є медпункт, тому якщо дитині стало зле, вона може деякий час відпочити там. Якщо її треба буде відвезти до лікарні чи додому, з Вами зв'яжуться зі школи.

* У медпункті є спеціаліст, але це не лікар, тож він не зможе видати дитині ліки.

Q Я чула, що в школі є уроки плавання. Що там роблять?

У багатьох школах є відкритий басейн, в якому влітку проводять заняття з плавання. Під час перших років молодшої школи діти граються у воді і весело проводять час, щоб звикнути до води. У середній і старшій школі дітей вчать технікам плавання.

Приклад купального костюму для хлопчиків

Приклад купального комбію для дівчат

Костюм від подразнення шкіри

Необхідно мати з собою купальний костюм і шапочку (визначаються школою), а також рушник. Також, батьки повинні передати вчителю папірець, на якому будуть записані температура та фізичний стан дитини станом на день проведення заняття.

Чи переходять учні з класу у клас в залежності від уроку?

Більшість уроків учні проводять у себе в класі.

Наприклад, якщо Ваша дитина належить до 1-ї групи 3-го року навчання, вона вивчатиме математику, японську мову, суспільствознавство та інші уроки в класі 3-1 (3-й рік навчання – 1-ша група). Цей клас не буде змінюватись до наступного року.

- Більшість уроків веде класний керівник.
- Він також не буде змінюватись протягом року.

Перевага класного керівника
– він може проводити заняття, добре розуміючи учнів.

Однак, для вивчення таких предметів як

фізичне виховання, музика, малювання та домоведення, – учні переходитимуть до спеціально обладнаних кабінетів.

Ці уроки викладає не класний керівник, а вчитель, що спеціалізується у даній сфері.

Клас музики

Клас домоведення

Спортзал

Q Чи змінюватимуться однокласники протягом 6-ти років навчання?

Класний керівник і учні в класі змінюються щороку.

Така зміна членів класу називається クラス替え (くらすがえ) /курасу гає/ «зміна класу».

Якщо клас лише один, то «зміна класу» не проводитиметься.

Іноді вчитель, що вже був Вашим класним керівником, може знову випадково ним стати.

Q Навіщо проводиться така зміна класу?

Ціль зміни класу полягає в наданні учням можливості кожного нового року зустріти якомога більше людей, створити нових друзів та набути досвіду у спілкуванні з різними особистостями.

Q У дитини виникли труднощі з користуванням туалетом у школі. Розкажіть основні моменти, які допоможуть їй з цією проблемою.

Користуючись туалетом у школі, зверніть увагу на наступні пункти.

Якщо Ви помітили у туалеті капці, зніміть шкільне взуття та вдягніть капці.

На дверях у туалетній кабінці є замок. Закрийте його перед користуванням.

Підтримуйте чистоту в туалеті.

Після використання, потягніть за ручку, щоб змити воду. Змивайте в унітаз лише туалетний папір.

В Японії також є традиційний, характерний лише цій країні, «японський туалет» - 和式トイレ (わしきといれ) /вашікі тоіре/. Як ним користуватися наведено на малюнку праворуч.

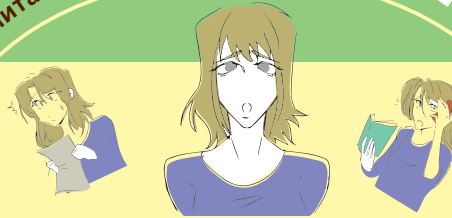

Японський туалет

Як користуватися японським туалетом

Запитаймо пані Тимошенко!

Уроки в Україні і в Японії настільки відрізняються!

Чи є в японських уроках щось, що Вас здивувало, щось, що відрізняється від звичних українських занять?

Як в Україні, так і в Японії, коли класний керівник захворів, чи відсутній через робочу поїздку, учні продовжують навчання. Тож ці дні у школі не є вихідними.

Однак, я помітила, що за відсутності вчителя у японській школі матеріал уроку частенько дається на «самоопрацювання». В Україні ж приходиться вчитель на заміну та проводить урок, як зазвичай.

Он воно як! І правда, у мене також іноді були уроки, задані на самоопрацювання. Є ще щось?

Так, в Японії під час уроків можна побачити учнів, які сплять під час занять. Побачивши це вперше, я дуже здивувалась. Коли я була дитиною, вчитель суворо сварив учнів, які спали на уроці. Тому я не могла собі такого уявити.

Чи багато сумок треба підготувати для японської школи?

Я чув, що для японської школи потрібно багато сумок...

Дуже багато!

«Сумочка для коробочки з обідом», «сумка-мішечок для спортивної форми», «сумка-мішечок для спортивного взуття», «сумка для книжок», «рюкзак-мішок для використання під час школи життя на природі» ...

У молодшій школі всі речі, що не влізли до рандосеру, переважно розкладаються по сумкам чи мішечкам. Саме тому, є багато ситуацій, за яких постає необхідність у сумках та рюкзаках.

Як Ви підготували сумки до школи?

Ми попросили знайомих пошити їх нам. Школа надала нам список сумок, які необхідно буде підготувати, його ми й передали знайомим. За цим списком нам все й пошили. Також, останнім часом сумки почали продавати в магазинах «Все по 100 єн». Тож можна купити все необхідне там. До речі, саме в магазинах «Все по 100 єн» я купила рушнички та інші речі.

І правда. В магазинах «Все по 100 єн» можна купити олівці, гумки, лінійки, циркуль та інше приладдя, що використовується у школі. Зручно, чи не так? До речі, чи не використовували Ви пластикові пакети?

Не використовувала. У школі не було заборони на використання пластикових пакетів, проте я підготувала тканинні сумки, схожі на ті, якими користувались діти в класі.

Також, щоб нічого не загубилось, на кожну сумку я прикріпила аркуш із зазначеними на ньому ім'ям дитини, її роком навчання та класом.

Більш того, сумку-мішечок для спортивної форми та сумочку для коробочки з обідом треба періодично прати та просушувати. Тож, думаю, не завадить мати декілька сумочок.

Мобільний телефон (смартфон)

Коли Ви дали сину смартфон?

З 1-го року навчання у молодшій школі я давала сину особливий «дитячий» смартфон телефон (яким можна зв'язатися лише з певно обраним колом людей, наприклад батьками).

З 5-го року навчання, йому віддали телефон батька, і з того моменту він користується ним. У цей смартфон син завантажив LINE та інші додатки соціальних мереж, через які спілкується з друзями.

Чи контролюєте Ви, як він користується смартфоном?

Наскільки мені відомо, син переписується з якимись незнайомцями. Схоже, що він познайомився з ними через інтернет ігри.

Тому я періодично перевіряю вміст переписок. Також, якщо бачу, що син навіть не намагається робити вигляд, що навчається, то я забираю та ховаю телефон. Син розуміє, що сперечатись зі мною немає сенсу, й слухняно йде вчитись.

Чи дозволяється приносити телефон до школи?

У школі, де навчається моя дитина, дозволяється приносити телефони до школи. Саме тому, прийшовши до школи, учні мають залишати телефони у спеціальній коробці. Проте, схоже, що діти часто забувають забрати смартфон. Через це, я не даю сину до школи телефон.

Булінг

Чи ставав Ваш син жертвою булінгу?

Так, ставав. Це сталося, коли він навчався в 3-му класі. Я на власні очі бачила, як йому стягнули до низу штани. Для мене це був шок.

Тоді, вчитель, що випадково став свідком ситуації, зробив зауваження. Після, мене викликали до школи, щоб обговорити те, що сталося та порадитись про запобіжні заходи. Чула, що кривдник попросив у сина пробачення, але його батьки так і не вибачились.

Так ось що трапилось. Чи не хвилювались Ви, що над ним можуть знущатись, коли Ви цього не бачите?

І правда. Син вже перейшов до середньої школи, проте схоже, що словесний булінг стає лиш гірше. Бувають дні, коли він каже мені, що не хоче йти до школи.

В такі моменти, як Ви піклуєтесь про сина вдома?

Іноді я перевіряю його телефон, дивлюсь з ким та про що він спілкується. Син часто переписується з людьми, з якими познайомився в онлайн іграх. Я читаю ті повідомлення, в яких він питає поради щодо булінгу. Так я слідкую за перебігом справ та контролюю стан дитини.

Он воно як. Для батьків знущання над їх дітьми – це дуже важке питання. Сподіваємось досвід пані Тимошенко послугує прикладом одного з варіантів підтримки дитини. Дякуємо.

Дякуємо.

Слова, що вказують на **людей**

先生 (せんせい) /**сенсей**/ – «вчитель»

Сенсей – це людина, що проводить заняття для дітей. Можуть також вживатись такі слова як: 教員 (きょういん) /кьо:ін/ чи 教師 (きょうし) /кьо:ші/.

担任 (たんにん) の先生 /**таннін но сенсей**/ – «класний керівник»

Вчитель, що проводить заняття для учнів певного класу, слідкує за їх шкільним життям. У молодшій школі класний керівник веде більшість уроків.

校長先生 (こうちょうせんせい) /**ко:чьо: сенсей**/ – «директор»

Представник вчителів школи. Людина відповідальна за управління та регулювання навчального процесу даного закладу.

児童 (じどう) /**джідо:**/ – «учень, дитина»

Так називають учнів молодшої школи. Учнів середньої та старшої школи кличуть – 「生徒」 /сейто/. У даному збірнику на позначення учня молодшої школи використовується слово «дитина».

保護者 (ほごしゃ) /**хоґошя**/ – «батьки, опікуни»

Це люди, що грають важливу роль у вихованні дитини, надають їй підтримку у повсякденному житті та слідкують за її здоров'ям і безпекою. Наприклад, мати та батько дитини, що відповідають за її безпеку, вважаються «опікунами, батьками» даної дитини.

Слова, що стосуються **часу****時間割 (じかんわり) /джіканварі/ – «розклад»**

Таблиця, в якій розписано план занять по дням тижня. Звіряючись з даною таблицею, перевіряйте речі (підручники та зошити, спортивна форма тощо), які слід взяти до школи.

登校 (とうこう) /то:ко:/ – «похід до школи»

Слово, що позначає похід дітей до школи. В деяких районах, діти, що живуть поруч, збираються, щоб піти до школи разом. Це називають 「集団登校 (しゅうだんとうこう)」 /шю:дан то:ко:/ «груповий похід до школи».

朝の会 (あさのかい) /аса но кай/, 朝礼 (ちょうれい) /чьо:рей/, 朝会 (ちょうかい) /чьо:кай/ – «ранкові збори»

Це час до початку занять, протягом якого вчитель перевіряє присутність та повідомляє інформацію. Протягом зборів учням можуть переказати важливі повідомлення. Ранкові збори проводять у класі.

授業 (じゅぎょう) /джюгьо:/ – «урок, заняття»

Час, протягом якого діти навчаються. Зазвичай в молодшій школі один урок триває 45 хвилин.

休み時間 (やすみじかん) /ясумі джікан/ – «час відпочинку, перерва»

Час у проміжку між уроками. Протягом цього часу учні можуть сходити до туалету, підготуватись до наступного заняття, порозмовляти з друзями чи порозважатись на вулиці.

給食 (きゅうしょく) /кю:шьоку/ – «комплексний шкільний обід»

Це обід, який школа надає учням. Учні та вчитель разом їдять обід у класі. Також, людину, що відповідає за підготовку обідів, називають «відповідальним, черговим по обідам» (「給食係」 /кю:шьоку гакарі/). Зверніть увагу, є школи без комплексних шкільних обідів.

終わりの会 (おわりのかい) /оварі но кай/, 終礼 (しゅうれい) /шю:рей/ – «збори наприкінці дня»

Короткі збори, що проводять наприкінці дня. В цей час учні пишуть враження від навчального дня, заповнюють зошит для зв'язку вчителя з батьками та отримують роздруківки, які мають передати батькам.

下校 (げこう) /геко:/ – «повернення зі школи»

Повернення дитини зі школи додому.

放課後 (ほうかご) /хо:каго/ – «позакласний час»

Час по завершенню уроків. Учні молодшої школи повертаються додому та виконують домашнє завдання, розважаються, відвідають гуртки чи займаються хобі.

Слова, що стосуються місця

教室 (きょうしつ) /кьо:шіцу/ – «навчальний кабінет, клас»

Приміщення, в якому діти навчаються. Як правило, у кабінеті зібране все необхідне для проведення занять: стіл та стілець, дошка тощо. В Японії «навчальний кабінет» можуть також називати «класом» – クラス /курасу/.

職員室 (しょくいんしつ) /шьокуіншіцу/ – «вчительська»

Приміщення, в якому вчителі та працівники школи виконують свою роботу. Коли учні хочуть поговорити з викладачем, вони не заходять до вчительської, а стоячи коло дверей спершу перепросивши за турбування, питають чи немає вчителя, якого вони шукають (японською це звучатиме: 「しつれいします。 ○○先生おられますか」 /шіцурейшімас. **сенсей ораремаска?/). Інші працівники перевіряють, чи знаходиться у вчительській вчитель, якого шукають діти, та повідомлять його про прихід учнів. Як правило, батьки також не заходять до вчительської.

保健室 (ほけんしつ) /хокеншіцу/ – «медпункт, медичний кабінет»

Приміщення, куди учні йдуть у разі поранення чи поганого самопочуття. У медпункті перебуває медичний працівник, який слідкує за здоров'ям дитини. Там дитині нададуть просту першу допомогу; платити за це не треба. Якщо під час уроку учень відчув, що його самопочуття погіршилось, він не виходить з класу без попередження, а питає у вчителя дозволу сходити до медичного кабінету: 「保健室に行っても良いですか」 /хокеншіцу ні ітте мо іідеска?/.

校庭 (こうてい) /ко:тей/ – «шкільний двір»

Просторе місце поза шкільним приміщенням, де діти розважаються, займаються на уроках фізичного виховання.

図書館 (としょかん) /тошьокан/ – «бібліотека»

Приміщення, де зберігаються книжки та навчальні матеріали. В бібліотеці учні можуть проводити час навчаючись, чи читаючи книжки. Також, там можна безкоштовно тимчасово позичити книгу.

校舎 (こうしゃ) /ко:ся/ – «будівля школи»

Шкільна будівля та приміщення. Слово позначає територію на якій проводяться заняття та проходить шкільне життя – навчальні класи, бібліотеку, спортивний зал, клас домоведення тощо. За чистоту шкільних приміщень відповідають учні та вчителі.

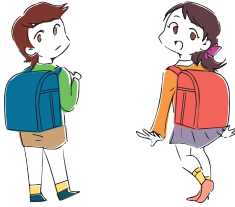
学級 (がっきゅう) /ґаккю:/ クラス /курасу/ – «клас»

Класом називають групу учнів, що протягом року, від червня до березня, разом навчаються та насолоджуються шкільним життям. У кожного класу є свій класний керівник.

Тут зазначені речі, що часто використовують у шкільному житті. Можете орієнтуватись на цей список, коли отримаєте повідомлення зі школи з проханням підготувати певні речі.

Рюкзаки та сумки

ランドセル /рандосеру/
рюкзак

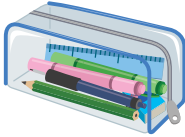

てさげかばん /тесаґекабан/
сумка

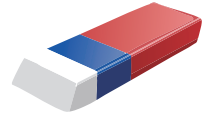

Канцелярія

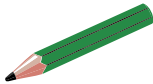
ふでばこ /фудебако/
пенал

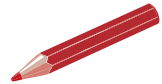
消しゴム /кешіґому/
гумка

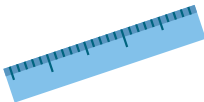
鉛筆 /емпіцу/
олівець

赤鉛筆 /ака емпіцу/
червоний олівець

定規 /джьо:гі/
лінійка

分度器 /бундокі/
транспортир

三角定規 /санкакуджьо:гі/
косинець (трикутна лінійка)

下敷き /шітаджікі/
підкладка для письма

プリントファイル /пурінто фаіру/
папка-куточок

教科書 /кьо:кашьо/
підручник

ノート /но:то/
зошит

クレヨン /курейон/
воскові олівці

色鉛筆 /іроемпіцу/
кольорові олівці

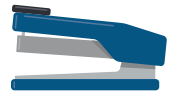
セロハンテープ /сероханте:пу/
скотч

のり /норі/
клей

ステイプラー (ホチキス) /сутейпура: (хочікісу)/
степлер

はさみ /хасамі/
ножичі

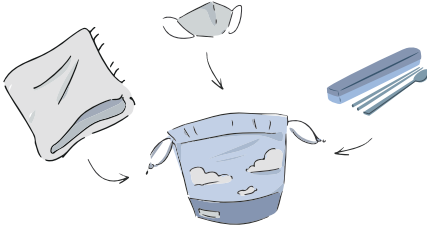

お道具箱 /одо:губако/
коробочка для приладдя
(сюди складають скотч,
степлер і таке інше)

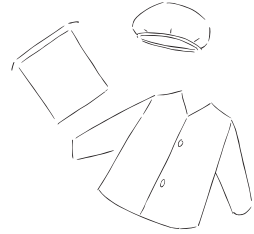

Речі, необхідні під час обіду

給食袋 /кю:шьокубукуро/
мішечок для обіду
(у нього складають те, що буде необхідне на обіді)

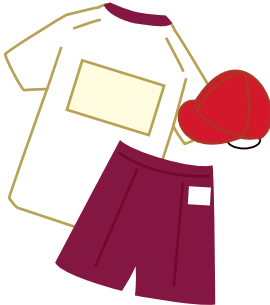

給食当番のセット (エプロン、帽子) /Набір
чергового по обідах (фартух, шапочка)
*Здебільшого ці речі надає школа.

Речі, необхідні під час занять з фізкультури

体操服 (学校で指定の物) /тайсо:фуку/
спортивна форма (визначає школа)

水着 (学校で指定の物) /мідзугі/
купальник, плавки (визначає школа)

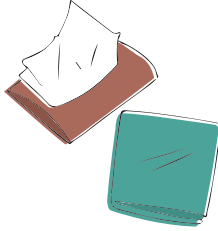

体育館シューズ та シューズの袋 /тайікукан шю:зу/
взуття для спортзалу та /шю:зу но фукуро/
мішечок для взуття

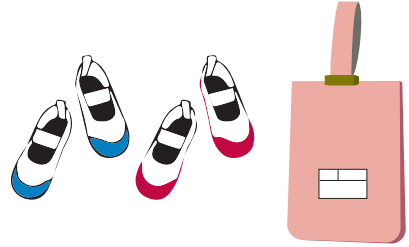

Особисті речі

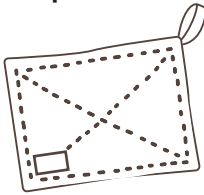
ハンカチとちり紙 (ティッシュペーパー) /ханкачі/
рушничок і /чірігамі (тішшюпе:па:)/
серветки

上靴 /увагуцу/ капці для приміщень

ぞうきん /зо:кін/ ганчірка

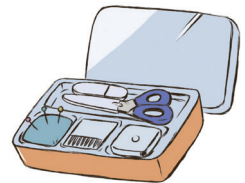
絵の具セット /е но гу сетто/ набір для
малювання

算数セット /
сансу: сетто/ набір для арифметики
(Достатньо речей, визначених
школою)

家庭科セット /катейка сетто/
швейний набір (використовується на
уроках домоведення)

習字セット /шю:джі сетто/ набір для каліграфії

Контрольний список

ознак булінгу

перевірене
видання

Головний редактор - Йолкі Моріта, професор Осацького музичального університету (OsU), голова засідань з розробки плану протидії булінгу.

"Булінг" та сотні дітей, що мовчать та не можуть ні з ким порадитися.

Навіть якщо вони не можуть про це сказати, коли булінг стає частиною буденності, діти починають поводитися не так, як зазвичай. Скористайтесь цим списком, щоб перевірити, чи немає змін у Вашому повсякденні.

Ранок (перед походом до школи)

* Колишня дівчина відпочиває, або вона була відпочиває, або переїхала з іншої школи.

- ☐ Важко прокидається. Не хоче вставати з ліжка.
- ☐ Проклинувши, скаржиться на погане самопочуття, не хоче йти до школи.
- ☐ Частіше запізнюється або повертається раніше.
- ☐ У дитини відсутній апетит. Вона стала їсти мовчки.

День (після повернення зі школи)

- ☐ Ймається звук телефонних дзвінків, повідомлень.
- ☐ Перестала вчитися. Не може сконцентруватися.
- ☐ Вносить з будинку гроші, просить більше кишенькових.
- ☐ Під час розмови над дитиною сіяються та кепкують, намагаються її, що робити.
- ☐ Близькі друзі не приходять в гості, дитина не ходить гуляти з іншими.

Ніч (час сну та після)

- ☐ Потію засинає, не може заснути вночі.
- ☐ Речі, які дитина бере до школи, зникають.
- ☐ Книжки та зошити пописані образами чи порвани.
- ☐ Речі забруднені чи порвані.

Вечір (перед сном)

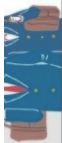
- ☐ Похмурий вираз обличчя. Не спілкується з батьками.
- ☐ Зліється на рівному місці. Зганяє злість на речах.
- ☐ Рідко розповідає про школу та друзів.
- ☐ Стала частіше зачиняти у кімнаті.
- ☐ Завжди стурбовано перевіряє телефон чи ноутбук.
- ☐ Не може чітко пояснити появу синців чи порізів.

Зверніть увагу
на стан
Вашої дитини.

■ Чи не бувають моя дитина інших?

☐ ☐ Вживає грубі слова. Не ступає, що кажуть інші. Насміхається над людьми.

Якщо дитина стала знущатись над іншими,
Ви зможете помітити наступні ознаки:

- ☐ Користується реками, які Ви їй не купували.
- ☐ У дитини є речі, які вона не змогла б купити на кишеньковій гроші.

Уважно стежте за станом дитини у період зміни класу, школи
Квітень - місяць, в який відбувається чимало змін у житті дитини: зміна класу - час зустрічі з новими людьми. Уважно спостерігайте, чи вдається Вашій дитині знайти друзів, з якими вона зможе насадовитись шкільним життям. Також, пильнуйте її стан під час зміни навчального закладу.

Не пропустіть змін у поведінці дитини по завершенню канікул

Спостерігайте за змінами поведінки дитини після закінчення канікул.
З початком нового семестру дитина може стати капризовою, виказувати неохочість йти до школи. Так само варто звертати увагу на зміну настрою дитини після вихідних, коли треба йти до школи.

* Значимі зміни в поведінці. Будь-яка зміна, яка може бути причиною тривоги.

"Невже?!"

якщо у Вас
виникли підозри...

- Станьте для дитини добрим другом, з яким вона може порадитись. Постарайтесь зрозуміти її почуття.
- Навіть якщо дитина поводитись дивно, не допитуйтесь, не робіть поспішних висновків.
- Обов'язково впевніть дитину, що Ви захистите, будете на її боці, що б не сталося.
- Скажіть дитині, що помиляється той, хто булить, а той, над ким знущаються, ні в чому не винен.
- Уникайте наступних висловлювань: "Ігноруй це", "Нічого страшного не сталося",

Не переживайте негаразди у колі сім'ї, зверніться за порадою до школи!

Парада сім'ї

SOS! На зв'язку з дітьми 24/7
Завжди готові допомогти. Цілодобово, по всій Японії.

0570-0-78310 (

розкажіть про
свої турботи

Вебсторона дитячої поліції в м. Токио: <http://www.gov-online.go.jp/tokusyu/ijime/>

Відділ зв'язків з громадянським,
Містерство культури і науки Японії.

Тривалість навчання у школі та іспити 1

- Скільки років триває навчання у школі?
- Коли починається новий навчальний рік?
- При вступі до школи необхідно щоразу здавати іспит?

Процес вступу до школи 2

- Я турбуюсь про процес прийому дитини до школи. Що мені робити?

Речі, які необхідно взяти з собою до школи 3

- Які речі дітям необхідно взяти з собою до школи?
- Що робити, якщо вчитель сказав моїй дитині, що вона часто забуває речі?
- Яким має бути шкільний рюкзак?
- Чи можна приносити до школи напої?
- Чи можна приносити до школи солодощі, снеки і таке інше?

Дорога до школи і зі школи 6

- Я турбуюсь, що дитина мусить самотійно йти до школи. Як впевнитись, що її похід до школи буде безпечним?

Одяг 7

- Як одягнути дитину до школи?
- Я чув, що у школі учні перевзуваються. Це правда?

Обід 9

- Що таке комплексний шкільний обід?
- У моєї дитина алергія. Я переживаю, чи немає в складі обідів продуктів, які вона не може їсти.
- Чи може дитина самотійно вибирати страви, які входять до комплексного обіду?
- Де та яким чином учні обідають?
- Я не хочу платити за шкільні обіди, тому вони мені не потрібні.

Домашнє завдання, тести 11

- Вчитель зробив зауваження, що моя дитина часто забуває виконувати домашнє завдання. Що я можу зробити?
- Я не вмію читати японською, тому мені важко допомогти дитині з домашнім завданням. Що слід зробити?
- Коли проводиться тестування рівня знань? Чи важливі оцінки за тести?

Зв'язок з вчителем 13

- Як я отримуватиму повідомлення зі школи?

Як порадитися зі школою (вчителем) 15

- Чи матиму я можливість поговорити з вчителем про дитину?
- Мені випала нагода поспілкуватись зі шкільним вчителем. Чи є людина, яка могла б допомогти з перекладом?

Коли доводиться пропустити школу 16

- Зранку виявилось, що дитина погано себе почуває. Що робити?
- Що робити, якщо Ви вирішили не пускати дитину до школи?
- Чи можна пропускати школу без попередження?
- З самого ранку переїщить дощ та дме сильний вітер. Чи обов'язково йти до школи?

Вихідні у школі 19

- Коли у школі вихідні дні?
- Чи є у школі канікули?
- Як учні проводять канікули?
- Чи треба учням щось робити під час канікул?
- На що варто звернути увагу під час літніх канікул?

Шкільні заходи 21

- Що таке вступна церемонія? Чи можуть батьки бути присутніми?
- Що краще вдягти на вступну церемонію?
- Що варто одягнути батькам?
- Що таке випускна церемонія? Чи можуть батьки бути присутніми?
- Що краще вдягти на випускну церемонію?
- Що таке церемонія початку занять?
- Що таке церемонія завершення занять?
- Чи можуть батьки відвідати ці церемонії?
- Що таке індивідуальне спілкування, «неформальна зустріч трьох»?
- Що таке шкільні збори (батьківські збори)?
- Що таке батьківський день?
- Що таке «візит вчителя додому»? Кажуть, вчитель прийде до нас додому...
- Що таке медичний огляд (健康診断 [けんこうしんだん] /кенко: шіндан/ «медогляд»)? Хто і як проводитиме цей огляд?
- Я чула, що у школі проводиться 運動会 (うんどうかい) /ундо:кай/ «День спорту». Розкажіть про цей захід.
- Дитина каже, що не хоче брати участь у дні спорту. Чи можна його пропустити?
- Який одяг краще одягнути на день спорту і що треба взяти з собою?
- Чи можна прийти подивитися на день спорту?
- Моя дитина гратиме у шкільному концерті. Чи можу я бути присутньою?
- Дитина каже, що не хоче йти на концерт. Можна дозволити їй не йти?
- Є ще якісь культурні події, на які можна прийти подивитися?
- У таких подіях участь батьків і дітей вільна?
- Чи будуть учні виходити за територію школи?
- Я хвилююся, чи зможу заплатити за шкільну екскурсію.

Мовна підтримка 29

- Дитина розуміє японську в повсякденному житті, але їй важко розуміти заняття японською мовою.
- Я хотів би, щоб у дитини був викладач японської або помічник на уроках. Чи є така підтримка у школі?
- Чи варто навчати дитину української мови?

Про РТА 31

- Мені прийшло повідомлення від РТА. Що це за організація?
- Чим займається РТА?

Організація з позакласного нагляду та виховання учнів 32

- Я чула про існування установ, що можуть доглянути за дитиною в позашкільний час. Хто може доєднатись?
- Яким чином можна вступити до організації з позакласного нагляду?
- Чи необхідно платити за використання організації позакласного нагляду?
- Де знаходяться ці організації?
- Що там відбувається?
- Ці організації мають вихідні?
- Чи можна скористатися послугами такої організації тільки на період довгих канікул?

Про булінг 34

- Я хвилююсь, чи не виступає моя дитина об'єктом булінгу. Що робити?
- Моя дитина стала жертвою булінгу. Що робити?

Інше про шкільне життя 35

- У школі позичають книги?
- Я чула, що у класі є учень, який витирає дошку, дає команду для привітання тощо. Розкажіть про нього.
- Дитина стала «відповідальною за тварин». Що це таке?
- Дитині стало погано в школі. Що робити?
- Я чула, що в школі є уроки плавання. Що там роблять?
- Чи переходять учні з класу у клас в залежності від уроку?
- Чи змінюватимуться однокласники протягом 6-ти років навчання?
- Навіщо проводиться така зміна класу?
- У дитини виникли труднощі з користуванням туалетом у школі. Розкажіть основні моменти, які допоможуть їй з цією проблемою.

Що робити в таких випадках?

**Збірник питань та відповідей про навчання у японській молодшій школі.
Для батьків українських дітей**

Виробництво: Неприбуткова організація "Багатомовний центр FACIL"

Кобе-ші, Наґата-ку, Каіун-чьо, 3-3-8, Громадський центр Такаторі

TEL: 078-736-3040 FAX: 078-736-2211 E-mail: facil@tcc117.jp

Коректура: Голова асоціації для дослідження щодо навчання іноземців у Японії в м. Нішіномія,
Фуджіта Йошікі

Ілюстрації: Міненко Анастасія

Видано: Публічна прибуткова організація "Асоціація міжнародного обміну префектури Хього"

Дата видання: лютий 2025 року

*До підготовки видання також були залучені українці, які проживають у префектурі Хього.

Multilanguage Center

FACIL

特定非営利活動法人
多言語センター ファシル